

HÄMEENLINNAN HALLINTO-OIKEUS

VUOSIKERTOMUS 2024

SISÄLLYSLUETTELO

Ylituomarin sanat	1
Överdomarens ord.....	3
1. Osasto	5
2. Osasto	10
Ydintiedot	13
Vuositilasto	16
Oikeustradenomiharjoittelijan silmin	18
Hallinto-oikeuden yhteystiedot	19

Vuonna 2024 Hämeenlinnan hallinto-oikeus jatkoi perustehtävänsä toteuttamista totutun vakaasti. Vuoteen ei sisältynyt merkittäviä muutoksia lainkäytön toimintaympäristössä tai -tavoissa. Maailmanpoliittisen tilanteen vääjäämättä aiheuttaessa turvallisuudentunteen järkkymistä hallinto-oikeuden osana Suomen tuomioistuinlaitosta onkin tärkeää keskittyä toimimaan oikeusvaltioperiaatteen mukaisesti ja oikeusvaltion arvoja noudattaen.

Tuomioistuinlaitoksen strategian mukainen visio vuosille 2023–2033 on ”Oikeusvaltion ytimessä – Tuomioistuimet tuottavat laadukasta oikeusturvaa joutuisasti ja nykyaikaisin menetelmin”. Uskallan väittää, että itse päätöstensä laadusta Hämeenlinnan hallinto-oikeus jo tunnetaan, mutta joutuisuuden osalta vision toteuttamisessa riittää työtä. Eikä arkinen aherrus työvälineidenkään osalta aina niin sujuvaa ole.

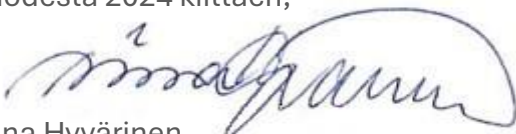
Hallinto-oikeuden lainkäyttöasioiden käsittelyaikojen venyminen on alkanut monessa asiaryhmässä muodostua merkittäväksi ongelmaksi erityisesti hallinto-oikeuden asiakkaiden näkökulmasta. Tietoisuus pitkään vireillä olleiden juttujen määrästä ja tuntuma siitä, että kun asiat pitkittyvät, ne usein myös mutkistuvat, painavat myös lainkäyttäjien mieltä. Hallinto-oikeuden toimintaedellytykset ovat silti lähtökohtaisesti hyvät. Henkilöstö on tehtävänsä sitoutunutta ja ammattitaitoista. Tämän osaamisen hyödyntämistä on heikentänyt viime vuosia leimannut henkilöstön suuri vaihtuvuus. Toivottavaa olisikin, että saatu lisäresurssi voitaisiin valjastaa käyttöön mahdollisimman kattavasti ja saataisiin myös sitoutettua toimintaan. Käsittelyaikojen lyhentäminen edellyttää kuitenkin myös toiminnan jatkuvaa kehittämistä. Tätä työtä voimme tehdä muun muassa hallinto-oikeuksien valtakunnallisessa laatuhankeessa, jonka vuonna 2024 päättyneessä vaiheessa keskityttiin hallinto-oikeuden päätösten kirjoittamiseen ja rakenteeseen. Hankevaihe huipentui Oulussa syyskuussa järjestettyyn laatupäivään, jolloin hallinto-oikeuksien henkilöstön mutta myös hallinto-oikeuksissa asioivien käyttöön julkaistiin korkeatasoinen käsikirja Laadukas päätös hallintoprosessissa.

Kauas on tultu tilanteesta, jota toimittaja Rauno Lahti kuvasi Hämeen Sanomien kirjoituksessaan 16.2.2025: ”Internet tuli toimittajan työhön vuonna 1995, mutta ei sinne nettiin täällä Hämeessä kuitenkaan suin päin syöksytty, otti se aikansa. Ja alkuun ajateltiin kovinkin pitkään, että koko toimituksen väelle, yli 30 henkilölle, riittää mainiosti yksi toimitukseen keskeiselle paikalle sijoitettu Internet-yhteydellä varustettu Pentium-tietokone. Ja ihan vakavasti mietittiin, että voisi olla vaikka sellainen seisomapaikka, niin ei sitten siellä Internetissä vietettäisi liikaa kallista työaikaa...”

Erilaiset tietojärjestelmät ovat viime vuosina saaneet yhä suuremman jalansijan hallinto-oikeustyössä. Olemme päivittäin täysin riippuvaisia tietoliikenneyhteyksistä ja asiankäsittelyjärjestelmistämme. Erityisesti lainkäytön HAIPA-järjestelmän erilaiset ongelma- ja vikatilanteet, joiden ratkaisemiseen yksittäinen tuomioistuin vain hyvin rajallisesti pystyy vaikuttamaan, haittaavat liian usein työtehtävien sujuvaa hoitamista. Oma erityinen haasteensa on HAIPAn raportoinnin edelleen jatkuva toimimattomuus. Tiedolla johtamisesta ei kannata puhua, kun ajankohtaista luotettavaa tietoa tehdystä työstä ei ole saatavissa organisaatiotasolla henkilökohtaisesta tasosta puhumattakaan. Selväksi on myös käynyt, että sähköinen toimintaympäristö on tuonut mukanaan valtavan määrän tietoturvaan ja -suojaan liittyviä kysymyksiä ratkottaviksi ja toimenpiteitä tehtäviksi. Tähän tuskin kovinkaan moni tuomioistuinkäyttäjä osasi ennakolta varautua sen paremmin asioiden vaativuuden kuin niiden hoitamisen vaatiman ajankaan osalta. Sähköisessä työympäristössä suoriutumista ei helpota kokemus siitä, että ICT-palveluiden toimintaketjun Tuomioistuinvirasto – Valtori – ORK rooleissa ja vastuissa on yksittäisen tuomioistuimen näkökulmasta arvioituna selkiyttämisen varaa, eikä se, että järjestelmien loppukäyttäjille suunnattu viestintä on turhan usein vaikeaselkoista. Toivoo myös sopii, ettei tekoälyn ja muiden uusien innovaatioiden hyödyntämismahdollisuuksia selvitellessä unohdeta perustyökalujen ylläpidon ja kehittämisen tärkeyttä.

Synkkyteen ei kuitenkaan pidä vajota vaan pitää katse vahvasti eteenpäin, sillä ei maan tuottavimmalla (työmäärä/henkilötyövuodet) ja taloudellisimmalla (eurot/työmäärä) hallinto-oikeudella voi kuitenkaan asiat kovin heikosti olla. Kun tavoitteet ovat korkealla, ei ole epäonnistuminen, vaikka kaikkiin niihin ei aina päästäisikään. Yhteen hiileen puhaltamalla ja toistemme työtä arvostamalla sekä siihen luottamalla jatkamme yhteisen perustehtävämme toteuttamista.

Koko hallinto-oikeuden henkilökuntaa
vuodesta 2024 kiittäen,

Tiina Hyvärinen
ylituomari

År 2024 fortsatte Tavastehus förvaltningsdomstol sin vana trogen att stadigt utföra sin grundläggande uppgift. Året innehöll inga betydande förändringar i rättsskipningens verksamhetsmiljö eller -sätt. När trygghetskänslan oundvikligen rubbas av det världspolitiska läget är det viktigt att förvaltningsdomstolen som en del av Finlands domstolsväsende, koncentrerar sig på att agera i enlighet med rättsstatsprincipen och rättsstatens värderingar.

Visionen enligt domstolsväsendets strategi för 2023–2033 är ”I rättsstatens kärna – Domstolarna ger högklassigt rättsskydd snabbt och med moderna metoder”. Jag vågar påstå att Tavastehus förvaltningsdomstol redan är känd för kvaliteten på sina beslut, men när det gäller snabbheten finns det rum för arbete för att förverkliga visionen. Och det vardagliga arbetet med arbetsredskapen är inte heller alltid så smidigt.

Den utdragna handläggningstiden för förvaltningsdomstolens rättsskipningsärenden har i många ärendegrupper börjat bli ett betydande problem särskilt ur förvaltningsdomstolens kunders synvinkel. Medvetenheten om antalet fall som varit anhängiga länge och känslan av att när saker och ting blir långvariga, kompliceras de ofta också, tynger också lagskiparna. Förvaltningsdomstolens verksamhetsförutsättningar är dock i princip goda. Personalen är engagerad i sin uppgift och yrkeskunnig. Utnyttjandet av denna kompetens har försvagats av den stora personalomsättningen under de senaste åren. Det vore önskvärt att tilläggsresurserna kunde utnyttjas så heltäckande som möjligt och att de också kunde engageras i verksamheten. Att förkorta behandlingstiderna förutsätter dock också en kontinuerlig utveckling av verksamheten. Detta arbete kan vi utföra bland annat i förvaltningsdomstolarnas riksomfattande kvalitetsprojekt, där vi i den fas som avslutades 2024 fokuserade på skrivande av förvaltningsdomstolens beslut och deras struktur. Projektets fas kulminerade i kvalitetsdagen som ordnades i Uleåborg i september, då den högklassiga Beslut av hög kvalitet i förvaltningsprocessen-handboken publicerades för förvaltningsdomstolarnas personal men även för dem som uträttar ärenden hos förvaltningsdomstolarna.

Vi har kommit långt från situationen som journalisten Rauno Lahti beskrev i Hämeen Sanomats artikel den 16.2.2025: ”Internet kom med i journalistens arbete år 1995, men man störtade ändå inte till nätet här i Tavastland, det tog sin tid. Och till en början tänkte man mycket länge att för alla, över 30 personer som arbetade vid redaktionen, räcker det med en Pentium-dator med internetuppkoppling som är centralt placerad i redaktionen. Och man funderade allvarligt att det till exempel kunde finnas en ståplats, så att man då inte skulle tillbringa för mycket dyr arbetstid på internet...”

Olika datasystem har under de senaste åren fått ett allt större fotfäste i arbetet inom förvaltningsrätten. Vi är dagligen helt beroende av teleförbindelser och våra ärendehanteringssystem. I synnerhet olika problem- och felsituationer i rättskipningens HAIPA-system, som en enskild domstol endast i mycket begränsad utsträckning kan påverka, stör alltför ofta en smidig skötsel av arbetsuppgifterna. En särskild utmaning är att rapporteringen från HAIPA fortfarande inte fungerar. Det lönar sig inte att tala om kunskapsbaserad ledning när det inte finns tillgängligt aktuell tillförlitlig information om det utförda arbetet på organisationsnivå, för att inte tala om på personlig nivå. Det har också blivit klart att den elektroniska verksamhetsmiljön har medfört en enorm mängd frågor om informationssäkerhet och dataskydd som bör lösas och åtgärder som ska vidtas. Många domstolsanvändare kunde knappast förbereda sig på detta varken i fråga om hur krävande ärendena var eller i fråga om den tid som krävdes för att sköta dem. Upplevelsen av att det ur en enskild domstols synvinkel finns utrymme för förtydligande av rollerna och ansvaret i ICT-tjänsternas verksamhetskedja Domstolsverket–Valtori–RRC och att kommunikationen till slutanvändarna onödigt ofta är svårbegriplig gör det inte lättare att klara sig i den elektroniska arbetsmiljön. Låt oss även hoppas att man inte glömmer vikten av att underhålla och utveckla de grundläggande verktygen när man utreder möjligheterna att utnyttja artificiell intelligens och andra nya innovationer.

Man ska dock inte sjunka ner i dysterheten utan hålla blicken stadigt framåt, eftersom det ändå inte kan ligga särskilt dåligt till för den mest produktiva (arbetsmängd/årsverken) och den mest ekonomiska (euro/arbetsmängd) förvaltningsdomstolen. När målen är höga är det inte ett misslyckande även om man inte alltid uppnår dem alla. Genom att arbeta tillsammans och uppskatta varandras arbete och lita på det fortsätter vi att förverkliga vår gemensamma grundläggande uppgift.

Med tack till hela förvaltningsdomstolens personal för året 2024,

Tiina Hyvärinen
överdomare

1. OSASTO

Hallinto-oikeuden 1. osastolla ratkaistavia pääasiaryhmiä ovat sosiaali- ja terveydenhuoltoasiat, elinkeinoasiat mukaan lukien maatalous- ja valtiontukia koskevat asiat, sekä veroasiat. Osastolla työskenteli vuoden päättyessä 14 tuomaria, 10 esittelijää, käräjänotaari, kaksi notaaria ja neljä lainkäyttösihteeriä. Osaston johtajana toimi hallinto-oikeustuomari Tuomas Salo. Osaston lainkäyttöhenkilöstö toimi kolmeen tiimiin jakautuneena. Osaston henkilöstössä tapahtui useita muutoksia, kun esittelijöitä lähti muihin tehtäviin tai virkavapaalle ja osastolle tuli uusia esittelijöitä. Resursseja kohdennettiin sen vuoksi myös perehdytykseen.

Vuonna 2024 osastolla ratkaistiin yhteensä 1 366 asiaa. Suullisia käsittelyjä järjestettiin lähes saman verran kuin edellisenä vuonna eli yhteensä 54 tilaisuutta. Suulliset käsittelyt olivat pääasiassa lasten huostaanottoa koskevissa hakemusasioissa, joissa hallinto-oikeuden on poikkeuksellisesti tehtävä lastensuojelulain nojalla asiassa ensiasteen ratkaisu hyvinvointialueen viranhaltijan hakemuksesta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu oli siirtynyt kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille vuoden 2023 alussa. Hämeenlinnan hallinto-oikeuden tuomiopiirissä on Kanta-Hämeen, Pirkanmaan, Keski-Suomen ja Päijät-Hämeen hyvinvointialue. Hyvinvointialueiden perustaminen oli merkittävä muutos myös hallinto-oikeuden näkökulmasta, koska sosiaaliasiat ovat hallinto-oikeuden suurin yksittäinen

1. OSASTO

asiakokonaisuus. Sähköinen toiminta hallinto-oikeuden ja hyvinvointialueiden kesken muun muassa lausunto- ja selvityspyyntöjen sekä päätösten tiedoksi antamisen osalta vakiintui sujuvaksi vuoden 2024 aikana.

Sosiaali- ja terveydenhuoltoasioita ratkaistiin koko hallinto-oikeudessa yhteensä 1 284 eli hieman vähemmän kuin edellisenä vuonna. Saapuneiden asioiden määrä kasvoi yhteensä 1 495 asiaan. Kelan tekemiä toimeentulotuen takaisinperintää koskevia hakemuksia tuli vireille 136 eli vähemmän kuin edellisenä vuonna. Sosiaali- ja terveydenhuoltoasioita ratkaistiin osastolla hieman aikaisempaa vähemmän eli 877 asiaa. Ratkaisutoiminnan laatuun ja sujuvuuteen kiinnitettiin erityistä huomiota muun ohella lastensuojeluasioissa ja käsittelyaikoja saatiin niissä hieman lyhennettyä ensimmäisenä puolivuotiskautena. Keskimääräinen käsittelyaika kaikissa sosiaali- ja terveydenhuoltoasioissa oli 7,9 kuukautta.

Tammikuussa osaston lastensuojeluasioita käsittelevät tuomarit pitivät lainkäytön kehittämispäivän. Päivän aikana käsiteltiin ja linjattiin tuomarien valmistelemien esitysten pohjalta lastensuojeluasioiden käsittelyä, niissä ilmeneviä prosessuaalisia kysymyksiä ja päätösten kirjoittamista. Päivän aikana syntyneitä linjauksia käsiteltiin vielä yhdessä lastensuojeluasioiden esittelijöiden kanssa.

Elinkeinoasioiden kokonaismäärässä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Maaseutuelinkeinoasioissa Hämeenlinnan hallinto-oikeuden tuomiopiirinä on koko Manner-Suomi lukuun ottamatta porotalouden ja luontaiselinkeinojen tukia sekä kolttalain mukaisia tukia. EU:n rakennerahastojen tukitoimia koskevia valituksia tuli vireille 66 eli enemmän kuin edellisenä vuonna.

Neljä elinkeinoasioiden tiimin ratkaisua julkaistiin Finlexissä. Hallinto-oikeus julkaisi aseluvan raukeamista ja aseiden haltuunottoa koskevan päätöksen, jossa poliisilaitoksen mukaan hankkimislupa oli vanhentunut aseiden poliisille esittämisen hetkellä ja aseiden hallussapitoon oikeuttava lupa tällä perusteella rauennut. Hallinto-oikeus kumosi poliisilaitoksen päätöksen lainvastaisena muun ohella aseluvan raukeamista koskevan ampumasetelain 42 a §:n 3 momentin selvän sanamuodon perusteella. Kun aseluvan voimassaolosta ja sen raukeamisen perusteista säädettiin ampumasetelaimissa, ohjeilla tai poliisilaitoksen käytännöillä, jotka koskivat aselupien voimassaolon alkamisen tulkintaa, ei ollut merkitystä silloin, kun arvioitiin, onko poliisilaitoksen hallintopäätöksellään myöntämä aselupa rauennut (Hämeenlinnan HAO 19.1.2024 nro 101/2024). Hallinto-oikeuden päätös on lainvoimainen.

1. OSASTO

Maaseutuelinkeinoasioissa hallinto-oikeus julkaisi kaksi päätöstä. Ensimmäinen koski rakennetukilain mukaista nuoren viljelijän aloitustukea ja tilanpidosta vastaavan maatalousyrittäjän käsitettä. Asiassa arvioitavaksi tulleen maatalousmaan vuokrasopimuksen ehtoihin liittyvillä perusteilla muutoksenhakijan ei voitu katsoa käyttävän tosiasiallista ja jatkuvaa päätäntävaltaa tuen kohteena olevan tilan ja sen hoidon suhteen. Hallinto-oikeus arvioi päätöksessään myös yrittäjätuloa koskevan tuen myöntämisedellytyksen täyttymistä (Hämeenlinnan HAO 19.6.2024 nro 1340/2024). Päätös on lainvoimainen.

Toinen julkaistuista päätöksistä koski valtioneuvoston asetuksella maatalouden rakennetukilain mukaisen valtioneuvoston asetuksen myöntämistä. Hallinto-oikeus totesi perusteluissaan, että maatalouden rakennetukilain mukaisen valtioneuvoston asetuksen myöntämistä ei tullut asiassa sovellettavaksi eikä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/2115 säädettyjen ehdollisuuden vaatimusten noudattaminen rakennetukilain perusteella ollut valtioneuvoston asetuksen myöntämisen edellytys. Takaushakemusta ei ollut voitu hylätä ehdollisuuden vaatimusten noudattamista koskevalla perusteella. Hallinto-oikeus arvioi päätöksessään myös jatkuvaa kannattavaa toimintaa koskevan takauksen myöntämisedellytyksen täyttymistä ja hylkäsi valituksen (Hämeenlinnan HAO 3.9.2024 nro 1766/2024). Päätös on lainvoimainen.

1. OSASTO

Edellisten lisäksi julkaistiin kiinteistöjen ja asuntojen välitykseen liittyvä päätös, jossa arvioitavana oli, onko välitysliikkeen vastaava hoitaja laiminlyönyt kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä annetun lain 5 §:n 1 momentin mukaisen velvollisuutensa huolehtia siitä, että välitystoiminnassa noudatetaan lakia ja hyvää välitystapaa, kun välityskohteen katselmusta ei ollut suorittanut välitysliikkeen palveluksessa oleva henkilö. Hallinto-oikeus totesi, että kun välitystehtävää ei korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisukäytäntöön perustuen voi kokonaisuudessaan antaa muun kuin välittömästi välitysliikkeen palveluksessa olevan henkilön hoidettavaksi, ei myöskään siihen olennaisesti kuuluvaa osatehtävää ole mahdollista antaa ulkopuolisen hoidettavaksi. Näin ollen välityskohteen katselmuksen voi suorittaa ainoastaan henkilö, joka on välitysliikkeen palveluksessa. Aluehallintovirasto oli voinut antaa välitysliikkeelle varoituksen (Hämeenlinnan HAO 11.10.2024 nro 2068/2024). Päätös on lainvoimainen.

Veroasioita ratkaistiin vuonna 2024 yhteensä 191 eli edellistä vuotta selvästi enemmän. Tähän vaikutti osaltaan se, että verotiimin lainkäyttöresurssia lisättiin ja veroasioiden haltuunotto siirrettiin osaston lainkäyttösihteereille. Osastolla ratkaistiin paljon vanhoja veroasioita, minkä vuoksi veroasioiden keskimääräinen käsittelyaika piteni 20,3 kuukauteen.

Veroasioissa julkaistiin kaksi päätöstä, joista ensimmäinen koski perintö- ja lahjaveroa. Perintö- ja lahjaverolain niin sanotun sukupolvenvaihdoshuojennusta koskevan 55 §:n yhtenä soveltamisedellytyksenä on, että veronalaiseen lahjaan sisältyy maatila, muu yritys tai osa niistä. Hallinto-oikeudessa oli ratkaistavana, oliko perustettava yhtiö, jonka toiminta muodostuu lomamökkien ja juhlatilan lyhytaikaisesta vuokraustoiminnasta, 55 §:n 1 momentissa tarkoitettu yritys. Perustettavaan yhtiöön oli tarkoitus siirtää kuusi lomamökkiä ja juhlatila maapohjineen sekä muut toimintaan kuuluvat varat ja velat. Hallinto-oikeus totesi, että perustettavan yhtiön toiminnassa oli kyse laadultaan ja laajuudeltaan melko tavanomaisesta lomamökkien ja juhlatilan lyhytaikaisesta vuokraustoiminnasta. Yhtiön tarjoamat lisäpalvelut olivat tällaiseen vuokraustoimintaan tyypillisesti liittyviä lisäpalveluita, joille ei voitu toiminnan kokonaisuudesta esitetty selvitys huomioon ottaen antaa ratkaisevaa merkitystä. Ennakkoratkaisuhakemuksessa kuvatun lahjoituksen kohteena ei ollut sellaista aktiivisesti harjoitettua yritystoimintaa, jonka perusteella yhtiötä voitaisiin pitää perintö- ja lahjaverolain 55 §:n 1 momentissa tarkoitettuna yrityksenä.

1. OSASTO

Yhtiön osakkeiden lahjoitukseen ei siksi voitu soveltaa mainitun lain sukupolvenvaih-doshuojennusta koskevia säännöksiä (Hämeenlinnan HAO 3.4.2024 nro 687/2024). Kor-kein hallinto-oikeus ei myöntänyt asiassa valituslupaa.

Toisessa julkaistussa veroasian päätöksessä oli veronsaajien oikeudenvallvontayksikön valituksen johdosta ratkaistavana kysymys siitä, ovatko verovelvollisen hinnanerosopi-muksilla (Contract for Difference, CFD) käytävää kaupankäyntiä varten ottaman pankki-lainan korot vähennyskelpoisia tulonhankkimisvelan korkoina (TVL 58 § 1 mom.). Oikeus-käytännön (KHO 2010:74 ja KHO 11.4.2005 T 802) mukaan hinnanerosopimuksesta ai-heutuvat menot eivät ole vähennyskelpoisia menoja (TVL 54 §) eivätkä myöskään luovu-tustappioina tai muina luovutustappioon rinnastettavina tappioina vähennyskelpoisia (TVL 50 §). Mainituissa ratkaisuissa oli ollut kysymys hinnanerosopimuksesta aiheutuvan negatiivisen hinnanerotuksen vähennyskelpoisuudesta. Hallinto-oikeus totesi, että mai-nituista ratkaisuista ei ollut johdettavissa oikeusohjetta, jonka mukaan hinnanerosopi-muksista johtuvat menot olisivat verotuksessa kategorisesti vähennyskelvottomia. Ve-ronalaisen tulon hankkimisesta johtuvat menot ovat verotuksessa laajasti vähennyskel-poisia, ja verovelvollisen ottama laina oli kohdistunut veronalaisen pääomatulon hankki-miseen. Mainitun velan korot olivat tulonhankkimisvelan korkoina vähennyskelpoisia ve-rovelvollisen pääomatuloista (Hämeenlinnan HAO 10.7.2024 nro 1488/2024). Korkein hallinto-oikeus ei myöntänyt asiassa valituslupaa.

Verotiimissä ratkaistaan myös toimeentulotukea koskevat asiat. Myönnetty toimeentulo-tuki voidaan periä takaisin tuen saajalta toimeentulotuesta annetussa laissa säädettyjen edellytysten täytyessä. Tuen myöntäjä (Kela tai hyvinvointialue) voi hakea tuen takaisin-perintää hallinto-oikeudelta. Mainitun lain 20 §:ssä tarkoitettu takaisinperintä voi siten perustua vain hallinto-oikeuden antamaan päätökseen. Perustoimeentulotuen myöntä-misen siirryttyä kunnilta Kelan tehtäväksi takaisinperintää koskevien hakemusten määrät hallinto-oikeuksissa ovat nousseet merkittävästi. Hallinto-oikeus julkaisi yhden toimeen-tulotuen takaisinperintää koskevan päätöksen, jossa hallinto-oikeus korosti, että takai-sinperintä voidaan toteuttaa vain laissa säädetyllä tavalla. Kela oli omasta aloitteestaan käsitellyt valittajan toimeentulotukea koskevat päätökset uudelleen, koska aikaisemmat päätökset olivat Kelan mukaan perustuneet tahallaan annettuihin erehdyttäviin tietoihin tai ilmoitusvelvollisuuden tahalliseen laiminlyöntiin. Hallinto-oikeuden mukaan uudel-leen käsittelyn tarkoituksena oli katsottava olleen toimeentulotuen takaisinperinnän pe-rusteiden olemassaolon selvittäminen. Kun toimivalta takaisinperintäpäätösten tekemi-seen on laissa osoitettu hallinto-oikeudelle, ei Kela tai Kelan oikaisuvaatimuskeskus ollut voinut mainitsemillaan perusteilla ratkaista uudelleen hakijan oikeutta toimeentulotu-keen (Hämeenlinnan HAO 6.11.2024 nro 2267/2024). Päätös on lainvoimainen.

2. OSASTO

Hallinto-oikeuden 2. osastolla käsitellään muun muassa valtio-oikeus- ja yleishallinto-oikeusasioita, kunnallisasioita ja ulkomaalaisasioita. Myös maankäyttö- ja rakennusasiat, ympäristöasiat sekä tietyt taloudellista toimintaa koskevat asiaryhmät kuuluvat osastolla käsiteltäviin asiaryhmiin. Osastolla käsitellään yhteiskunnallisestikin merkittäviä kaavoja koskevia valituksia.

Vuoden 2024 lopussa osastolla työskenteli 14 tuomaria, yksi asessori, kuusi esittelijää, kolme notaaria ja kolme lainkäyttösihteeriä. Kaksi osaston notaareista esitteli myös 1. osaston asioita. Osaston johtajana toimi hallinto-oikeustuomari Anneli Aura. Vuoden aikana tapahtui useita henkilöstömuutoksia niin lainkäyttö- kuin kansliahenkilökunnassakin ja näin ollen osastolla perehdytettiin useita henkilöitä. Etätyö on vakiinnuttanut asemansa osaston henkilöstön työskentelyssä ja suuri osa henkilöstöstä työskentelee osan viikosta etätyössä. Lähityöpäivillä on kuitenkin edelleen tärkeä merkitys.

Osastolle saapui vuonna 2024 yhteensä noin 1 391 asiaa eli noin sata asiaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Kasvua oli lähes kaikissa osaston pääasiaryhmissä. Vuoden aikana osastolla ratkaistiin noin 1 240 asiaa, mikä on hieman enemmän kuin edellisenä vuonna. Suullisia käsittelyjä järjestettiin terveydenhuolto- ja ulkomaalaisasioissa. Osaston hallinto-oikeustuomareita osallistui myös useiden 1. osaston lastensuojeluasioiden suullisten käsittelyjen kokoonpanoihin.

Lukumääräisesti suurimman asiaryhmän osastolla muodostavat mielenterveyslain mukaiset asiat, joita ratkaistiin vuoden aikana noin 400. Huhtikuun alussa 2024 tuli voimaan mielenterveyslain muutos, jonka myötä hallinto-oikeudessa tuli käsiteltäväksi uusi asiaryhmä. Uuden säännöksen mukaan tahdosta riippumattomassa psykiatrisessa hoidossa olevan potilaan psyykkisen sairauden lääkehoidosta annetaan valituskelpoinen päätös, jos hoitoa ei onnistuta toteuttamaan yhteisymmärryksessä potilaan kanssa. Hallinto-oikeudessa tuli lakimuutoksen jälkeen vuonna 2024 vireille noin 20 valitusasiaa, jotka koskivat tahdosta riippumatonta lääkehoitoa.

Osaston toiseksi suurin pääasiaryhmä on ulkomaalaisasiat, joita saapui vuoden aikana noin 350 ja ratkaistiin noin 300. Ulkomaalaisasioita tuli vireille noin 30 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna ja vaikka asiaryhmän asioita ratkaistiin merkittävästi enemmän kuin edellisenä vuonna, kasvoi vireillä olevien asioiden määrä vuoden aikana.

Ulkomaalaisasiat ovat pääasiassa erityyppisiä oleskelulupa-asioita. Erityisesti työntekijöiden oleskelulupaa koskevia valitusasioita tuli vireille aiempia vuosia enemmän. Niiden osuus oli noin 45 prosenttia kaikista vireille tulleista ulkomaalaisasioista.

2. OSASTO

Perhesideperusteiset oleskelulupa-asiat ovat olleet edellisinä vuosina lukumäärältään suurin ulkomaalaisasioiden asiaryhmä. Tässä asiaryhmässä vireille tulevien asioiden määrässä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia vuonna 2024. Niiden osuus kaikista vireille tulleista ulkomaalaisasioista oli noin 20 prosenttia.

Osaston kolmanneksi suurimman pääasiaryhmän muodostavat rakentamista koskevat asiat, joita saapui vuoden aikana 199 eli noin 35 prosenttia enemmän kuin edeltävänä vuonna. Rakentamista koskevia asioita ratkaistiin vuoden aikana noin 160. Hallinto-oikeus käsitteli muun muassa valitukset, jotka koskivat Ylöjärven teknisen lautakunnan myöntämää Karhen koulurakennuksen purkamislupaa. Hallinto-oikeus kumosi lautakunnan päätöksen ja hylkäsi purkamislupahakemuksen (Hämeenlinnan HAO 13.6.2024 nro 1262/2024). Päätös on lainvoimainen.

Kaavavalituksia tuli vireille vuoden aikana 60 ja kaava-asioita ratkaistiin vuoden aikana 47. Osastolla ratkaistiin muun muassa 13 valitusta, jotka koskivat Keski-Suomen maakuntakaavassa 2040 osoitettuja tuulivoimatuotantoon soveltuvia alueita. Kahdessa valituksessa vaadittiin uuden tuulivoima-alueen lisäämistä maakuntakaavaan. Kaikissa muissa valituksissa vaadittiin useiden kaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden poistamista luonnolle, maisemalle ja alueiden asukkaille aiheutuvien haittojen vuoksi.

2. OSASTO

Hallinto-oikeus hylkäsi kaikki valitukset (Hämeenlinnan HAO 2.12.2024 nro 2479/2024). Hallinto-oikeuden päätöksestä on valitettu korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Hallinto-oikeus ratkaisi myös valitukset Ikaalisten kaupunginvaltuuston päätöksestä, jolla oli hyväksytty Tevaniemen tuulivoimayleiskaava. Kaavalla osoitetaan muun ohella tuulivoimaloiden alueita yhdeksälle tuulivoimalalle. Hallinto-oikeus hylkäsi valitukset (Hämeenlinnan HAO 10.12.2024 nro 2545/2024). Asia on vireillä korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Osastolla käsitellään myös metsästystä koskevia asioita. Hallinto-oikeus ratkaisi vuonna 2024 kymmeniä valituksia, jotka koskivat Suomen riistakeskuksen myöntämiä kannanhoidollisia poikkeuslupia ilvesten metsästämiseksi. Hallinto-oikeus kumosi riistakeskuksen päätökset.

Kunnallis- ja hyvinvointialueasioita saapui hallinto-oikeuteen vuonna 2024 hieman edellistä vuotta enemmän. Hallinto-oikeus antoi ratkaisut muun muassa Humppilan ja Toivakan kunnanjohtajien valintaa koskevissa valitusasioissa. Hallinto-oikeus ratkaisi myös valitusasian, joka koski Hämeenlinnan kaupunginhallituksen päätöstä hyväksyä varhaiskasvatuksen palvelusetelin sääntökirja. Sääntökirjan mukaan kaupunki antaa palvelusetelin varhaiskasvatuspalvelujen hankkimiseksi yksityiseltä palveluntuottajalta, jos kaupungilla ei ole osoittaa lapsen asuinalueen lähistöltä kunnallista varhaiskasvatuspaikkaa. Asiassa oli erityisesti ratkaistavana, oliko kaupunki voinut asettaa edellä mainitun edellytyksen palvelusetelin myöntämiselle. Hallinto-oikeus hylkäsi valituksen. (Hämeenlinnan HAO 22.5.2024 nro 1063/2024). Korkein hallinto-oikeus ei myöntänyt asiassa valituslupaa.

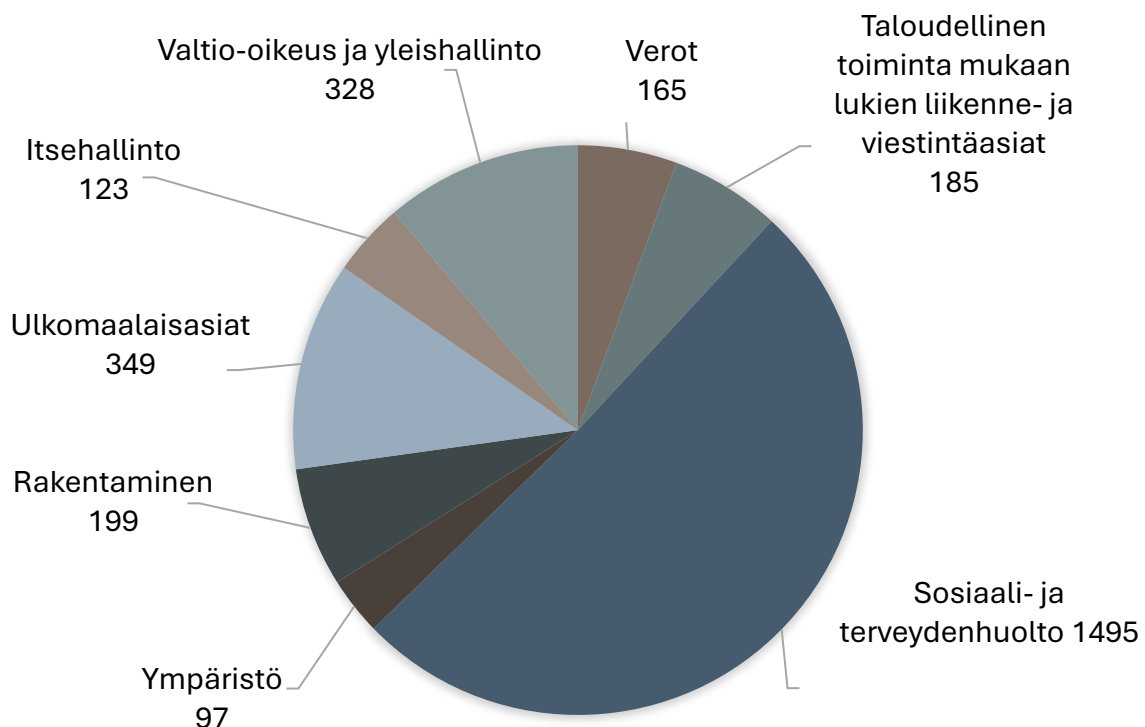
Osaston henkilökunta osallistui vuoden aikana aktiivisesti koulutuksiin niin kouluttajina kuin osallistujinakin. Osaston henkilöstöä toimi hallinto-oikeuksien valtakunnallisessa laatuhankeessa työryhmien jäsenenä ja puheenjohtajana sekä koordinaattorina. Osastolta lainkäyttösihteeri sekä tuomareita on osallistunut hallinto-oikeuden sähköisen asianhallintajärjestelmä HAIPAn käyttöönotto-ryhmän toimintaan. Yksi osaston tuomareista toimi alkuvuonna valtakunnallisesti hallinto-oikeuden HAIPA-yhdyshenkilönä. Useita osaston tuomareita osallistui kansainväliseen toimintaan osallistumalla EJTN:n tuomari-vaihdon isännöintiin syksyllä 2024.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus on yksi maamme kuudesta alueellisesta hallinto-oikeudesta. Hallinto-oikeudet ratkaisevat viranomaisten, kuntien ja muiden julkisoikeudellisten yhteisöjen päätöksistä tehtyjä valituksia. Hallinto-oikeus tutkii valituksen perusteella viranomaisen päätöksen lainmukaisuuden. Henkilö tai yhteisö, joka pitää valtion tai kunnan viranomaisen päätöstä itseään koskevassa asiassa lainvastaisena, voi pääsääntöisesti valittaa siitä. Viranomainen liittää päätökseensä muutoksenhakuohjeet. Valitus hallinto-oikeuteen on aina tehtävä kirjallisesti.

Hallinto-oikeus on kolleginen tuomioistuin, jossa asiat ratkaistaan esittelystä pääsääntöisesti kolmen tuomarin kokoonpanossa. Joissakin asiaryhmissä kokoonpanoon kuuluu myös sivutoiminen asiantuntijajäsen.

SAAPUNEET ASIAT PÄÄASIARYHMITÄIN 2024

Saapuneita yhteensä 2 941

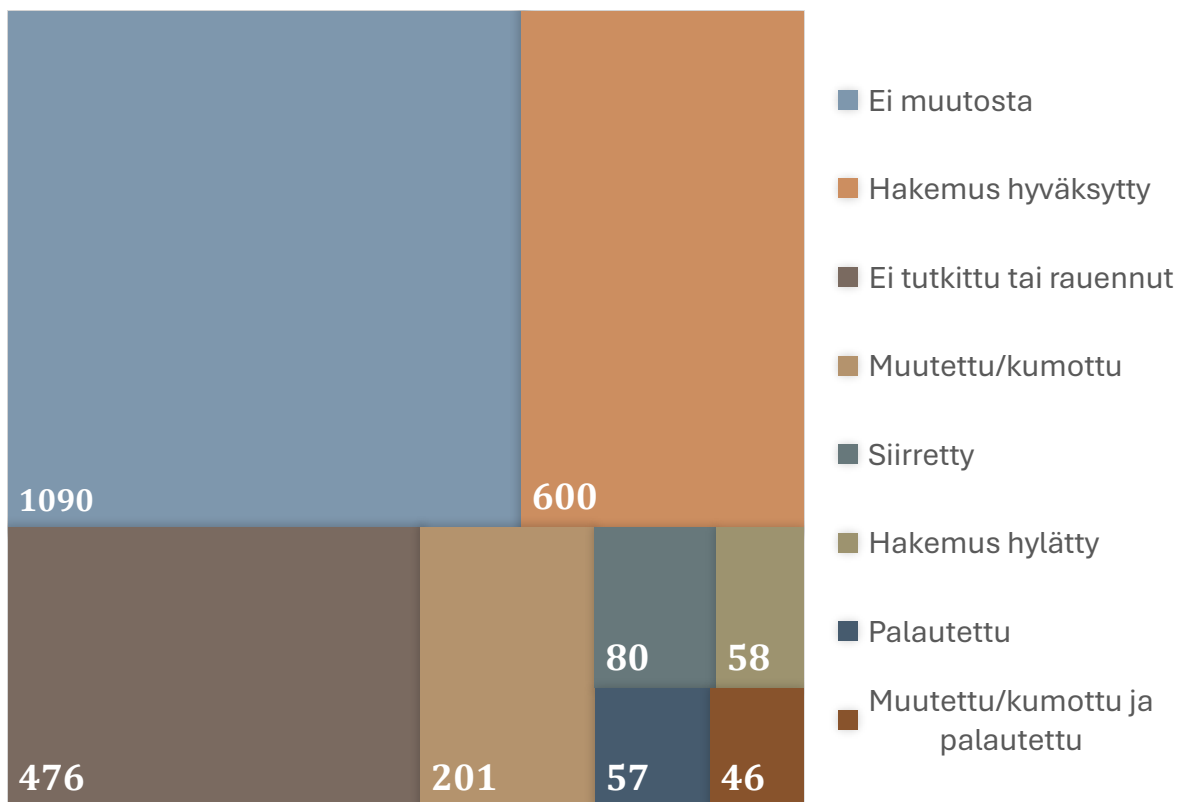

Asiantuntijajäsenet hallinto-oikeuteen määrää valtioneuvosto. Asiantuntijajäsenet osallistuvat asian käsittelyyn lastensuojelu-, adoptio-, kehitysvammaisten erityishuolto-, mielenterveys-, päihdehuolto- ja tartuntatautiasioissa. Hämeenlinnan hallinto-oikeuden asiantuntijajäseniä on yhteensä 24 henkilöä.

Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen on keskitetty koko Manner-Suomen maataloudellista asiantuntemusta vaativat muutoksenhaut maatilatalouden tuista, maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista ja maatalouden rakennetuista. Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen saapuu vuosittain noin 2900 ratkaistavaa asiaa. Vuoden 2024 lopussa hallinto-oikeudessa oli vireillä 2 767 asiaa. Suullisia käsittelyitä järjestettiin vuonna 2024 yhteensä 55 tilaisuutta.

RATKAISTUJEN ASIOIDEN LOPPUTULOKSET 2024

Ratkaistuja yhteensä 2 608

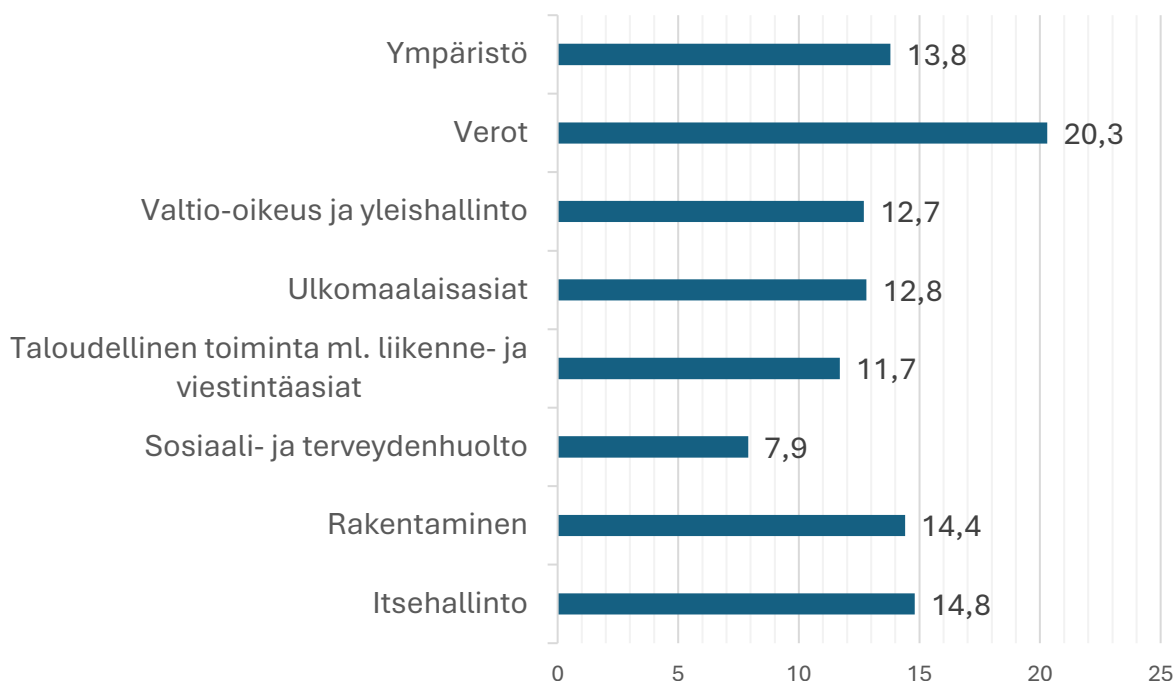

Hallinto-oikeuden tuomiopiiriin kuuluu neljä maakuntaa: Kanta-Häme, Keski-Suomi, Pirkanmaa ja Päijät-Häme. Asukasmäärältään Hämeenlinnan hallinto-oikeuden tuomiopiiri on Helsingin hallinto-oikeuden jälkeen toiseksi suurin, sillä sen tuomiopiirissä on asukkaita lähes 1,2 miljoonaa. Tuomiopiirin alueeseen kuuluu 66 kuntaa.

Hallinto-oikeutta johtaa ylituomari apunaan hallintopäällikkö. Hämeenlinnan hallinto-oikeuden vuoden 2024 henkilötövuosien määrä oli 68 henkilötövuotta. Lainkäyttötehtävissä toimivia oli noin 50, jotka työskentelivät kahdella osastolla. Hämeenlinnan hallinto-oikeuden kansliaan kuuluvat kirjaamo ja asiakaspalvelu, henkilöstö-, talous- ja yleishallinto sekä kirjasto- ja tietopalvelu.

KESKIMÄÄRÄINEN KÄSITTELYAIKA PÄÄASIARYHMITÄIN 2024

Kaikkien asioiden keskiarvo 11,0 kk

VUOSITILASTO

	Vireillä 1.1.2024	Vireillä 31.12.2024	Muutos +/-	Saapuneita vuoden aikana	Ratkaistu vuoden aikana
Itsehallinto yhteensä	130	155	25	123	98
Hyvinvointialueasiat	18	25	7	21	14
Kirkollisasiat	7	9	2	4	2
Kunnallisasiat	105	121	16	105	82
Rakentaminen yhteensä	182	219	37	199	162
Kiinteistöasiat	5	3	-2	2	4
Maankäyttö- ja raken- nusasiat	174	214	40	196	156
Tieasiat	3	2	-1	1	2
Sosiaali- ja terveyden- huolto yhteensä	867	1078	211	1495	1284
Lääkeasiat ja apteek- kilaitos	1	1	0	0	0
Lastensuojeluasiat	416	469	53	519	466
Mielenterveysasiat	61	86	25	428	403
Sosiaaliasiat	371	498	127	522	395
Terveydenhuolto ja sairaanhoito	18	24	6	26	20
Taloudellinen toiminta mukaan lukien lii- kenne- ja viestintä- asiat yhteensä	260	203	-57	185	242
Elinkeinoasiat	18	27	9	20	11
EU:n rakennerahasto- jen tukitoimet	84	83	-1	66	67
Liikenne ja viestintä	86	81	-5	92	97
Maa- ja metsätalous	67	4	-63	2	65
Oikeushenkilöt	5	8	3	5	2
Ulkomaalaisasiat yhteensä	329	376	47	349	302

Valtio-oikeus ja yleishallinto yhteensä	302	370	68	328	260
Ampuma-aseasiat	47	53	6	41	35
Kansalaisuusasiat	64	83	19	52	33
Opetus ja sivistystoimi	54	66	12	63	51
Turvallisuus, yleinen järjestys ja eräät luvat	5	12	7	16	9
Työvoima-asiat	10	9	-1	6	7
Valtion virkamiehet	20	27	7	19	12
Valtio-oikeus	0	0	0	0	0
Yleishallinto-oikeus	102	120	18	131	113
Verot yhteensä	292	266	-26	165	191
Ajoneuvoja koskevat verot ja maksut	10	7	-3	7	10
Arvonlisävero	0	0	0	0	0
Muut verot ja verotusmenettely	100	95	-5	59	64
Tuloja koskeva verotus	182	164	-18	99	117
Valmisteverot ja tulli-asiat	0	0	0	0	0
Ympäristö yhteensä	72	100	28	97	69
Asuntotuotanto ja asuntoasiat	1	0	-1	0	1
Luonnonsuojelu	29	48	19	49	30
Ulkoilu ja leirintä	4	1	-3	1	4
Vesihuoltolain mukainen asia	6	11	5	12	7
Ympäristönsuojelu	32	40	8	35	27
Kaikki asiat yhteensä	2434	2767	333	2941	2608

Harjoittelijana hallinto-oikeudessa

Suoritin oikeustradenomiopintoihini kuuluvan työharjoittelun Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa. Harjoittelu kesti kolme kuukautta ja ajoittui kesälle 2024. Tämä oli ensimmäinen kosketukseni niin tuomioistuimaailmaan kuin oikeustradenomin työhönkin, miten jännittävää!

Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa minut otettiin hyvin lämpimästi vastaan. Tukenani oli perehdyttäjä ja koko lainkäyttösihteereiden tiimi. Työskentelin lainkäyttösihteerinä hallinto-oikeuden 1. osastolla, käsittelin siis muun muassa sosiaali- ja terveydenhuolto- ja elinkeinoasiaryhmiin liittyviä asioita. Työhöni kuului samat tehtävät kuin muillakin lainkäyttösihteereillä, tosin harjoittelun pituuden rajallisuuden vuoksi hieman supistettuna. Käytännössä päiväni koostuivat erilaisista lainkäytön avustavista tehtävistä, kuten lähetteiden valmistelusta, päätösten puhtaaksikirjoittamisesta ja tiedoksiannosta.

Harjoittelujakso tuki opintojen myötä jo opittua teoriaa, mutta antoi enemmän kuin olisin voinut kuvitellakaan! Opin paljon koko hallinto-oikeuden toiminnasta ja sen merkityksestä osana oikeusjärjestelmää. Lisäksi pääsin seuraamaan samassa rakennuksessa sijaitsevan Kanta-Hämeen käräjäoikeuden istuntoa. Harjoittelun myötä mielenkiintoni työtä tuomioistuimessa kohtaan kasvoi entisestään.

Lainkäyttösihteerin tehtävissä opittavaa oli paljon. Monipuolinen työnkuva ja mielenkiintoiset asiaryhmät tekivät jokaisesta päivästä erilaisen - koskaan ei voinut tietää, millainen toimeksianto seuraavana odottaa. Harjoittelun parasta antia kuitenkin lämmin ja ammatitaitoinen työyhteisö. Erityiskiitos kuuluu tietysti lainkäyttösihteereille, jotka olivat aina tukenani ja valmiita auttamaan! Kiitos uusista opeista ja antoisista kahvipöytäkeskusteluista.

Harjoittelun jälkeen oli hyvä jatkaa opintoja uudella innolla. Ja onnekseni minun ei tarvinnut hallinto-oikeudesta lopullisesti lähteä, sillä sain jatkaa lainkäyttösihteerin tehtävissä osa-aikaisesti opintojeni ohella.

Erika Kurvi, oikeustradenomiopiskelija

YHTEYSTIEDOT

Käyntiosoite	Arvi Kariston katu 5
Postiosoite	Raatihuoneenkatu 1 13100 Hämeenlinna
Puhelin	029 56 42210 (asiakaspalvelu)
Faksi	029 56 42269
Sähköposti	hameenlinna.hao@oikeus.fi

<https://tuomioistuimet.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus/fi/>

